Mágneses lucernamag-tisztítás

Híre jár annak a modern gépi berendezésnek, amely a lucerna-vetőmagot tisztítja a Tatai Tangazdaságban. Ezzel a géppel, amelyet a gazdaság magtárának egyik emeleti helyiségében állítottak fel, csaknem szünet nélkül dolgoznak.

Lukács László magtáros napijelentései is pontosan bizonyítják, hogy a gépet a lehető legteljesebb mértékben kihasználják. Az ország állami gazdaságaiból a Tatai Tangazdaságba szállítják az exportra szánt lucernamagot. Naponta 16—24 órát üzemel az az elektromágneses berendezés, amely az úgynevezett „Sin-alfa" mag tisztítását végzi. S a berendezés napi teljesítménye — az üzemeltetéstől függően — 32—48 mázsa.

De vessünk talán egy pillantást magára a gépre is. A gép előbb megnedvesíti a magot, majd vasporral keveri. Így a gyom-, illetve az aranka magvak bolyhaiban lerakódik a vaspor. Az ilyen magvak az elektromágneshez tapadnak. A mágnesről tüskéshenger — kefe — távolítja el a lucerna kártevőit. A berendezésből végül is 99,5—99,6 százalékos tiszta állapotban — tehát vetésre, illetve exportra készen — kerülnek ki a „Sin-alfa" magvak.

Gabona vetőmagtisztítást már 1959 óta rendszeresen végeznek a termelőszövetkezetek részére is. Bár a lucernamagvak vetésre való ilyen előkészítése még nem régi vállalkozás, de ennek kifogástalan elvégzése is ország-világ előtt tovább öregbíti a Tatai Tangazdaság jó hírnevét.

A termelőszövetkezeti ellenőrző bizottságok munkájának tapasztalatai a dorogi járásban

Az ellenőrző bizottságok a termelőszövetkezetekben a közös tulajdon megvédésének őrei. Jogaik és kötelezettségeik gyakorlásával segítik a vezetőséget, őrködnek a szövetkezeti demokrácia betartása és a tsz helyes gazdálkodása felett.

A termelőszövetkezetekben az ellenőrzés

széleskörű ismereteket igényel.

Emiatt több bizottság húzódozik a nehezebb ellenőrzési feladatoktól. Nem végzik el az alapszabályban meghatározott jelentősebb ellenőrző vizsgálatokat, annak ellenére, hogy azok ellenőrzési ütemtervükben szerepelnek. Egy-két konkrét eset vizsgálatára szívesebben vállalkoznak.

Általában idősebb, nagy tapasztalattal és tekintéllyel rendelkező személyeket bíztak meg a tsz-közgyűléseken az ellenőrzés feladatával, választottak meg ellenőrző bizottsági tagoknak. A bizottsági tagok túlnyomó többsége példamutatóan veszi ki részét a közös munkából. Ezt mutatja az is, hogy augusztus 1-ig átlagosan 292 munkaegységet teljesítettek.

A járás szövetkezeteiben 45 ellenőrző bizottsági tag működik. Ezek legtöbbje — 39 fő — fizikai dolgozó, tehát közvetlenül a termelőmunkában elért teljesítményükkel vívták ki tagtársaik megbecsülését. A többiek részben függetlenített vezetők, másrészt adminisztratív dolgozók.

A bizottságoknak lehetőségük van arra, hogy esetenként komolyabb ellenőrzéseikhez szakértői segítséget vegyenek igénybe. Ezt a lehetőséget azonban még nem használják ki teljesen. Mindössze a kesztölci és a pilismaróti tsz-ekben működő ellenőrző bizottságok kértek felsőbb irányító, illetve ellenőrző szervektől szakmai segítséget.

Elsősorban azokban a tsz-ekben tevékeny az ellenőrző bizottság, ahol a tsz vezetői igénylik segítségüket, s működésükhöz nagyobb támogatást nyújtanak. Jó működésükhöz azonban feltétlenül szükség van a tsz-tagok hathatós támogatására is. Sajnos azonban a legtöbb szövetkezetben azt tapasztaljuk, hogy a tsz-tagság ez elől elzárkózik. Ritkán történik meg, hogy észrevételeikkel, sérelmeikkel felkeresik az ellenőrző bizottság tagjait, pedig a

több szem többet lát

elv érvényesülésének igen tág a lehetősége.

Az esztergomi Vak Bottyán Tsz-ben a raktár ellenőrzésekor 150 mázsa takarmánytöbbletet találtak. Az állatállomány ellenőrzésekor pedig 15 darab juhhiányt állapítottak meg. A kesztölci Jószerencsét Tsz-ben az üzemanyag-pazarlás megszüntetésére szivattyú beállítását javasolta a bizottság. A sárisápi Új Élet Tsz-ben az egyik fogatos jogtalan trágyaeladását tárták fel. A tokodi Aranykalász Tsz-ben a fogatosok és állatgondozók bérezése közti feszültség megszüntetésére tettek javaslatot.

E néhány példa is hangsúlyozza a bizottságok tevékeny működésének szükségességét. Az ellenőrző bizottságok működésével foglalkozott az MSZMP járási bizottsága is az október 22-i ülésén, s meghatározta azokat a feladatokat, melyeket mint elsőfokú irányító szerveknek, a járási pártbizottság mezőgazdasági osztályának és a járási tanács mezőgazdasági osztályának a jövőben szem előtt kell tartania. Ennek megfelelően

terveink között szerepel

számos fontos feladat. Így például a jövőben fokozott mértékben bevonjuk vizsgálatainkba az ellenőrző bizottsági elnököket. Fokozzuk a bizottsági tagok szakmai képzettségét részben a szakmunkásképző tanfolyamokkal, másrészt pedig a szakmai tapasztalatcserék formájában. Járási szinten az ügyészséggel, a tsz-jogtanácsossal és az MNB szakembereivel együttműködve, tanfolyam jellegű oktatást tartunk az ellenőrző bizottsági elnököknek. A helyi párt- és tanácsszervek folyamatos segítséget nyújtanak az ellenőrző bizottságok munkájának megjavításához. S időnként felhívjuk figyelmüket a legfontosabb feladatok jelentőségére is.

Végezetül még egyszer alá kell húzni, hogy az ellenőrző bizottságok tevékeny működése elengedhetetlenül fontos a tsz-vezetők és a tagság érdekében. Különösen komoly feladat vár az ellenőrző bizottságokra, amikor számot kell adni az egész évi gazdálkodásról. A legnagyobb lelkiismeretességgel végezzék a leltározást és a zárszámadás ellenőrzését, mert csakis így tudnak majd a zárszámadási közgyűlésen alapos és a valóságnak megfelelő tájékoztatást adni.

Mikolai András,
a Dorogi Járási Tanács
vb-elnöke

A gépóriás mellett

Nagyigmándon seregestül járnak a vontatók. Aranysárga kukoricacsöveket szállítanak a helybeli takarmánykeverő üzembe. Az udvaron halomban áll a termés, morzsológép nyeli, s záporozza a szemeket a futószalagra. Nagy épület falában tűnik el a szalag vége, amely befelé szórja a kukoricát.

Közelebb az épülethez dübörög, remeg a föld, a levegő. A belső helyiségben pokoli a zaj. Sűrű, száraz por terjeng a meleg levegőben. Hatalmas gépkolosszus tölti be a termet. Két óriásgép egymás mellett; lehet vagy négy méter magas. Erőteljes testalkatú, negyven év körüli férfi áll a két monstrum között, s néha egy-egy pillantást vet a hőmérőre. A gépek oldala remeg, szíjáttételes kerekek forognak szédítő sebesen. A henger szájánál háló véd, s innen már jól látni az olajtűz vörös lobogását.

A tűzfényben olyan a gépkezelő arca mint a bronz. Tekintete csaknem közömbös, amint a gépre pillant.

— *Ez első látásra olyan* — szólal meg hirtelen és a gépre mutat —, *mint valami elvarázsolt szörnyeteg a gyerekmeséből. Aztán kiderül, hogy nagyon jámbor jószág.*

A dübörgésben alig érteni a szavakat.

— *Egyszerű a kezelése* — harsogja a férfi. A szabad levegőn már csak azt az enyhe remegést érezni, amit a morzsoló mellett tapasztaltunk. A gépkezelő megtörli verítékes homlokát.

— *Tóth István vagyok* — mondja. — *Régebben is géppel dolgoztam, de ezt a „Farmert" az idén bízták rám. Kukoricaszárító.*

Tóth István tizenkét órát tölt a gép mellett minden nap.

— *Nem volt nehéz megszokni a gépet* — mondja. — *Magas a teljesítménye is, nemhiába éjjel-nappal dolgozik. Könnyű kezelni, csak vigyázni kell rá. Nagyobb, zajosabb, mint más gép, az igaz, de azért ez is csak oktalan vasdarab lenne ember nélkül. A zaj meg... hát az van otthon is, ha pöröl az asszony... A gép legalább nem énmiattam zsinatol. A meleg pedig most a legjobb, hadd higgye az ember, hogy nyár van.*

És jót nevet.

A gép tovább zakatol. Árasztja a száraz meleget. Szinte érezni, hogyan hasítanak bele a lángok a levegőbe, sziszegve és suhogva szakadnak ki a tölcsér torkán. Csattog a gépszíj, remeg a padló, a falak, csikordulnak a rosták, ahogy a kukorica egyikről a másikra zuhog.

Az ember pedig ott áll a két kolosszus között és mosolyog.

— f. —

Kétmilliós haszon kacsatenyésztésből a Tatai Halgazdaságban

A Tatai Halgazdaság halastavainak kettős hasznosítása közismert. Már a kora tavaszi napsugár vígan lubickoló kacsafalkákat köszöntött a hideg vizeken. Ekkor kezdődött és az idén egészen decemberig tart a víziszárnyasok és a halak kedvező társbérlete.

Kis kacsa fürdik...

Azaz, hogy nem is olyan kicsi. Mert bár mindössze három hetesek voltak a növendékkacsák, amikor az előnevelőből kikerültek a tavakra, de már szépen betollasodtak és súlyuk is tekintélyes: 75—85 deka volt.

Ettől kezdve a természet adta az összkomfortos otthonukat. Künn növekedtek, gyarapodtak a szabad ég alatt. S hogy a kacsa mennyire kedveli ezt a természetes tartást, arról a halgazdaság szakemberei már régen meggyőződtek. A tenyésztés kezdeti időszakában ugyanis védőszállásokat építettek a tavak partján a kacsák számára, ám mindössze egyetlen csoport húzódott be a mesterséges fedél alá. Nem is kaptak védőszállást a későbbi csoportok. Nem is hiányzott, amint azt gyors növekedésük is bizonyítja. Nyolchetes korra elérték a 2,5—2.6 kg-os súlyt és a sok ezres falkából alig hullott el néhány darab.

Edzett „bölcsődések"

A gyors növekedésnek és a csekély elhullásnak titka az előkelő származás és az edzett előnevelés volt. Valamennyi kacsa pekingi fajta és napos koruktól szabadkifutós előnevelő helyiségekben tanyáztak, ahol a friss levegőhöz annyira hozzászoktak, hogy a harmadik héten szinte valamennyi csoport a kifutóban éjszakázott. Ezért nem okozott törést fejlődésükben a tóraszállítást követő időszak.

Csupán ez évben (még leírni is sok!) 232 000 kis kacsának volt bölcsődéje Ferenc-major. A zsúfoltságot nem annyira az apró szárnyasok, mint inkább gondozóik érezték, ugyanis a tavaly tavaszra ígért két tízezres előnevelő csak az idén július közepére készült el.

Mit mondanak az iratok?

A tenyésztörzs 3300 darab, származás, tojástermelés, sőt, gyakran takarmányértékesítés tekintetében is nyilvántartott pekingi kacsából áll. Ezek utódai fogják benépesíteni tavasszal ismét a halastavakat. Remélhetőleg, az ideinél kedvezőbb időpontban.

Tizenhat gépes keltetőállomásuk — *Kiss Andrásné* keltetésvezető irányításával — elismerésre méltó munkát végzett. Hetvenegy százalékos kelési eredményt könyvelhettek el a berakott tojások után, ami országos viszonylatban is szép eredmény. Csakhogy Ferenc-majorban tavaly —, szintén a berakott tojások után vetítve — 79.2 százalékos volt a keltetés. Ehhez mérten már nagy a visszaesés. Igaz, hogy az idén sem a keltetőállomáson múlott az alacsonyabb teljesítmény, hanem a sok termékeny tojáson. Ezt megelőzendő: máris felemelték a gácsérok számát.

Lehet egy dekával kevesebb?

De még mennyire! Persze, nem a kacsa súlya, hanem a hizlalásukra fordított takarmány. Sokszor kiszámolták: ha csak egyetlen dekával sikerülne csökkenteni az egy kiló kacsahús előállítására felhasznált takarmánymennyiséget, már akkor is vagontételekben jelentkezne a megtakarítás. (Az idei éves átlagot tekintve, körülbelül 3.7 kilogramm takarmányból állítanak elő egy kiló húst.)

A gazdaság dolgozói nemcsak óhajtják, hanem meg is tesznek több mindent azért, hogy kilónként 1—2 dekás takarmány-megtakarítást érhessenek el. A gondos etetésen kívül gyakran ellenőrzik a külön csoportokban elhelyezett kacsacsaládok utódait, s ahol a legkedvezőbb a takarmányfogyasztás, azok közül válogatják ki a közeljövő tenyészanyagát.

A kacsatenyésztés az idén mintegy kétmillió forint tiszta hasznot hozott a Tatai Halgazdaságnak. S a jelenlegi figyelmes előkészületek arról árulkodnak, hogy jövőre sem akarják kevesebbel beérni.

Szandi Anna

Minden nap – munkanap

VÁLTÓTÁRS JÓ LENNE

Nem akart tehenész lenni, s nagyon jól tudta, miért. Sérdülő ifjúként gróf Eszterházy Ferenc egyik majorjában — saját szavaival élve — „grófi tehenek" mellett töltött egy esztendőt. Ez az idő elég volt ahhoz, hogy eltökélje: más munka után néz. Dehogy fogja legszebb éveinek minden óráját, minden percét lekötni!...

— A mai fiatalok azt mondják: nem jönnek jószág mellé, mert ott sokat kell fáradozni. Ez igaz is. De arra a soha véget nem érő, kimerítő munkára mit mondanának, amit régen követeltek tőlünk, tehenészektől?... Nemcsak a fejés, az állat tisztántartása, etetése és itatása várt ránk, hanem nekünk kellett betakarítani a takarmányt is. Amikor reggelente végeztünk a jószág körüli munkával, azon nyomban indulhattunk takarmányt kaszálni. Nem volt az embernek egyetlen szabad pillanata sem. Ezért határoztam el egy év után magam is, hogy más megélhetés után nézek — emlékezik vissza negyvenöt év távlatából fiatal éveire *Szalai János*, a környei Dózsa Tsz tehenésze. — Tatára mentem. S mit tesz a sors?... Rákényszerített, hogy ott is tehenész legyen belőlem. Mégpedig nehezebb körülmények között, mert a tatai majorban naponta háromszor kellett fejnünk.

Nem akart tehenész lenni. Aztán mégis egész életét tehenek gondozásával töltötte. Ma pedig már eszébe sem jut, hogy mást is csinálhatna. Megvan a helye a közös gazdaságban, szíve-lelke ide köti, s nemcsak gondozója, gazdája is a rábízott jószágoknak.

A szövetkezet tehenészetében a sorsa is könnyebb, hiszen délelőtt 9-re már végez a reggeli munkákkal, s csak délután megy ki újra etetni, fejni. S míg régen a kényszer vitte, ma már inkább a megszokás, az állatok gondozásának szeretete köti a tehenészethez.

Volt olyan esztendő, hogy Szalai János mind a 365 napját ledolgozta. Az idén is csak akkor hiányzott, amikor baleset következtében 3 hétre otthon kellett maradnia. Aki hatnapos munkahéthez szokott, aligha érezné jól magát ilyen lekötöttség mellett. Ő már megszokta. S a szürke, egyforma napok tengerében évszakok változnak, mikor egyszer-egyszer felsóhajt: milyen jó lenne, ha néha, nagyritkán elmehetne együtt a családdal!... Ők tehenészek arra gondolnak, hogy egy állandó váltótárs beállításával talán teljesülhetne ez a vágyuk.

Szalai Jánost a szövetkezetben a szorgalmáról ismerik. Nemcsak azért, mert sohasem hiányzik, és dolgos kezére mindig számítani lehet, hanem azért is, mert amit elvégez, azt olyan gonddal, olyan lelkiismeretesen csinálja, hogy bárki megnézheti.

És aki megnézi, meg is dicséri.

Sz.

APRÓSÁGOK FALURÓL

Ahol a nap ritkán előtűnő sugara kivillan a felhők mögül, lucerna zöld levelén szikráznak az esőcseppek. Távolabb kék köd lebeg a föld felett, beburkolja a falvakat a sáros utak mentén. Liba tocsog a pocsolyában. Felázott kertből vödröt cipel egy fiatal lány. Őszi eső permetezi a háztetőket, kerítések fáját, sietős járókelők kabátjára hullanak a kövér cseppek. Valahol a hegyek alján, északi vidéken már kopogtat a tél. Nemcsak a táj változott. Az emberek is, mintha idegenné váltak volna.

Szend, fodrászat

— Nálam a hosszú téli honapokban kevesebb a vendég — mondja a női fodrász —, de ünnep előtt, farsang idején és lakodalomra megnő a forgalom — folytatja. — Rövid frizurákat kérnek, tupírozott, berakott haj a divat. Szeretnek szépen, gondosan fésült hajjal járni az asszonyok és lányok.

Pénteken, szombaton harminc harmincöt vendég is megfordul a kis üzletben. Most csak egy kislány ül a széken, s mikor kész a hajvágás, megnézi magát a tükörben, aztán télikabátba bújik, s nyakát behúzva siet haza a szemerkélő esőben.

Szák, vegyesbolt

A bolt most is tele van. A polcokon piperecikkek: szappan, kölni, mosószerek.

— Ezeket keresik leginkább — mondja a boltvezető. — Nálunk nincsenek speciális nyári cikkek, az asszonyok, lányok nem félnek a naptól. A kéz- és arckrémek annál inkább fogynak. Most a téli ünnepekre nagyobb forgalomra számítunk, különösen kölnit, púdert, szépítőszereket vesznek majd. Igényesebbek a mai asszonyok, mint a régi világban. A bolt idén is gondol a piperecikkek karácsonyi csomagolására, kis selyempapír, szalag, ágacska kedvessé teszi az ajándékot. Úgy látszik, már a legtöbb helyen decemberi gondokkal foglalkoznak. A boltokban csoki-csizma és mikulás várja a kis gazdáit. Ide is gyorsjárású szél hozza a közelgő tél hírét.

Dad, dohánybolt

— Nyáron jobban fogyott a cigaretta — mondja a trafikos. — Bár most hosszabbak a napok, több idő jut a füstölésre és mégis kevesebbet szívnak... Most majd a mesekönyvek fogynak, közeleg a mikulás és a karácsony...

A polcon tarkállanak a színes fedelű könyvecskék, mellettük pedig a Terv és a Kossuth cigaretták színes dobozai. Ezek a kis csomagok is a telet várják. Erre is járt már a hideget jelző szélhírnök.

Nagyigmánd, cukrászda

— Ilyenkor ősszel munka után jönnek a vendégek. Gesztenyepüré, csokoládés sütemény fogy, likőrök, Hubertus, Triple Sec — mondja Kuzicz Magdolna, az üzletvezető-helyettes. — És persze a feketekávé. — Naponta nyolcvan deka babkávét főzünk, ez több mint száz duplának felel meg. Vasárnap van legtöbb vendégünk. Fiatalok, idősebbek egyaránt felkeresnek bennünket. Persze korán sincs olyan forgalom, mint nyáron, amikor mozdulni sem lehetett a sok fagylaltra várakozó gyerektől.

Kis kályhában lobog a tűz. A fagylaltospulton süteményestál.

Az úton egyszerre megvillan a napfény. Szétfutnak a felhők, újra felragyog az esőcseppek ékszerkoszorúja az apró, sárga leveleken. Talán még vár egy keveset a tél.

Huszonnyolcezer darab

nemes alma és csonthéjas gyümölcsfacsemete, huszonháromezer tő málnát és egrest telepítettek az idén a megye háztáji gazdaságaiban. Még ebben az évben előreláthatólag több tízezer gyümölcsfát, százhatvanezer tő málnát és szamócát ültetnek a kis kertekben.